

Pääkaupunkiseudun voimalaitosjätteiden kaatopaikka ja väliavarastointi. Yleisötilaisuus 18.4.2000 klo 18.00 Ämmässuon jätteenkäsittelylaitoksen toimistorakennuksessa.
Muutama ajatus.

Tänä iltana esiteltävistä hankkeista kuulumme ensimmäisen kerran Uudenmaan ympäristökeskuksen hiljattain järjestämässä tilaisuudessa. Tuolloin käsiteltiin Espoon kaupungin Ämmässuon ja Kulmakorven kaatopaikkoja ja mm. niille sijoitettuja Espoon Sähkön voimalaitosjätteitä. Toimme selkeästi esiin pelkomme siitä mitä nykyisten merkkien pohjalta on odotettavissa 20-30 vuoden kuluttua. Viittasimme 30 vuotta sitten läjitettyjen voimalaitosjätteiden aiheuttamiin seurauksiin Kuusankoskella. Kerroimme pelostamme asua aikapommin päällä. Kerroimme huolestamme mm. lähivesistöstä, pohjavesistä ja Dämmanin vedenottamosta, josta suurin osa espoolaisia saa juoma- ja käyttövetensä. Ja aivan kuin kiusan palkaksi kertomallemme saimme kuulla, että lähiympäristöömme aiotaan sijoittaa kolmen voimalaitoksen, Espoon Sähkön, Helsingin Energian ja Vantaan Energian jätteitä. Uutinen oli šokki.

Pyyntömme jälkeen saimme hankkeesta tehdyn lopullisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman vasta eilen. Ymmärtääksemme lausunnollamme on jo kiire. Käsiteltävät aiheet ovat siksi laajoja ja monitahoisia, että niihin ei syvennytä kunnan ilmoitustaulujen ääressä. Tiedonkulku on saatava paremmaksi ja nopeammaksi. Julkisuunlain hengen mukaisestikin asukkaiden on saatava ympäristöään koskevista hankkeista tieto automaattisesti ja niitä erikseen anelematta.

Tietoa toki saamme, mutta millaista ja koska? YVA-menettely ja lain- ja asetuksen vaatimukset täyttävä YVA-selostus on oleellisen tärkeä tietolähde niin teille päättäjille kuin meille asukkaillekin ja siksi se on hyvä ja tarpeellinen käytäntö. YVA-selostuksen on oltava selkeä, ohjelman on oltava kattava, tieto paikkansa pitävää ja rehellistä, liitekartat oikein ja asianmukaisesti piirretyt. Sen on oltava hengeltään kriittinen ja objektiivinen, eri vaihtoehtoja tarkasteleva eikä manipuloiva ja käytännössä valmiita ratkaisuja puolusteleva. Sen tulee käyttää asioista niiden oikeita termejä eikä kaunistella asioita päättäjien ja asukkaiden hämäämiseksi. Hankkeet ympäristövaikutukset on selvitettävä ennen kuin hankkeen toteuttamiseksi ryhdytään ympäristönvaikutusten kannalta oleellisiin toimiin (no. 468, YVA-laki, 7§). Sen tulee siis täyttää ne kriteerit, joita Espoon kaupungin Ämmässuon ja Kulmakorven kaatopaikoista tehty surullisen kuuluisa YVA-selostus ei täyttänyt. Mikäli useita YVA-menettelyjä ajoittuu päällekkäin, lupaviranomaisen tulee huomioida ruuhkauma ja antaa asukkaille ja päättäjille riittävästi aikaa paneutua niihin.

Median vaikutus on ratkaiseva. Valitettavasti paikallisella lehdellä, Espoon kaupungin äänitorvella, on ikävä tapa nonšaleerata asukkaiden perusteltu huoli ympäristöstään, kirjoittamalla, että vastustus on tyypillinen espoolainen ilmiö. Tällä suhtautumisella on haluttu peittää se, että asukkaiden reaktio on ilmeinen oire siitä, että kaikki ei ole kunnossa.

Me asukkaat täällä Ämmässuon ongelma-alueen ympärillä toki tiedämme, että voimalaitoksia, kaatopaikkoja ja niiden liittännäistoimintoja tarvitaan. Toki tiedämme, että niiden sijoittaminen ei ole helppoa. Meille on perusteltu, että niiden keskittäminen on taloudellisesti kannattavaa ja niiden toiminnat tukevat toisiaan. Mutta Ämmässuon alueen alunalkainen valinta kaatopaikkatoiminnoille on todistettavasti ollut huono. Kuitenkin alueen maankäytössä edetään kuin laput silmillä. Kaatopaikkain liittännäistoiminnoille nähdään vain Ämmässuo ja sen lähiympäristö. Muita sijoitusvaihtoehtoja ei haluta edes harkita. Kaupungin taholta on myös annettu ymmärtää, että on perusteltua sijoittaa jo pilattuun ympäristöön myös muut ympäristöä rasittavat toiminnot, moottoriurheilun melusaasteita myöten. Siis anti-mennä-vaan-menteliteetti. On syytä muistaa ketkä ja millä oikeutuksella aloittivat tämän ympäristön runtelun, kielteisen kehityksen, jolla ei tunnu olevan loppua. Me paikalliset asukkaat emme olleet tähän syypäitä ja myös perustelimme kantamme jo v. 1983. **Kuitenkaan meitä ei haluttu kuulla.**

Mutta me asukkaat tiedämme, että 20 vuotta sitten esitetyt perustelumme pätevät edelleen. Tiedämme myös, että näin valtaisan määrän ympäristöä rasittavien toimintojen keskittäminen samalle alueelle on ennenpitkään suuri ja hallitsematon ympäristöllinen ja sosiaalinen riski. Nopean rakentamisen pyörteessä on jo kaupunginkin taholta myönnetty, että tilanteen hallittavuus on vaikeaa.

Jo nyt Ämmässuolla sijaitsevien YTV:n kaatopaikan ja Espoon kaupungin kaatopaikan toimintojen vaikutuksia on vaikea erottaa. Tämä ilmeni Espoon kaupungin Ämmässuon ja Kulmakorven kaatopaikkojen YVA-selostuksessa. Selostuksessa on jo näytetty toteen, että noin 180 metrin päässä Kolmperän asutuksen kaivoista ovat pohjavedet pilaantuneet. Kaupunki puolustelee, ettei pohjavesien pilaantuminen ole aiheutunut sen toimista tai jopa, että alueella ei ole pohjavesiä. Eli olemme jo tiellä, jossa syyn aiheuttajasta, korvausvelvollisesta ja korvauksista kiistellään. Ketkäpä siinä pyörityksessä ensimmäisinä ja viimeisinä pahiten kärsivät kuin asukkaat ja luonto.

Tämä alue on ollut erittäin kaunis ja se on sitä vielä osittain. Kolmperä-järven ympäristö on ollut arvostettua huvila- ja virkistysaluetta. Alueen flora ja fauna on ollut runsas ja paikkapaikon se on sitä vieläkin. Muistettakoon Svartbäckträsket ja sen alapuoliset alueet. Valitettavasti tällä kehityksellä lähiympäristön loppukin varjeltavissa oleva luonto on vakavasti uhattuna. Vaikutukset näkyvät jo Dämmanin vedenottamolla. Espoon kaupungin Kulmakorven kaatopaikka on tuotu 9 metrin päähän Kakarlammen luonnonsuojelualueesta. Luonnon rauha taataan vieressä jylisevällä räjäytystyömaalla, Jersanmäen kivimurskaamolla ja välittömään läheisyyteen kaavaillulla carting-radalla. Älä melua, älä pauhaa, älä riko luonnon rauhaa – näin ainakin sanotaan. Me asukkaat olemme aikanaan hakeutuneet tälle alueelle juuri sen luonnonkauneuden ja -rauhan vuoksi. Olemme tyytyneet siihen emmekä juuri ole penänneet palveluja. Mutta jos puhdas ja kaunis luontokin meiltä lopullisesti viedään, mitä kunta meille enää jättää?

Kolmperän asutusalue on kaavoitettu ja eristetty valtaisan ja yhä kasvavan jätevälin ja kaatopaikan liitännäistoimintojen taakse. Alueella toimii YTV:n kaatopaikka, 2 Espoon kaupungin voimalaitos- ja rakennusjätteitä sisältävää kaatopaikkaa, kaupungin kompostointialue, johon on otettu myös Suomenojan jätevesilietettä, romuautovarasto, motocrossrata, lennökkikenttä, betonitehdas ja kivenmurskaamoja. Näiden lisäksi on tarjolla ylijäämämaita n. 770.000 m³/v Espoon kaupungin kaatopaikalle, Ison Ämmässuon virkistysalueelle sekä sama määrä Kulmakorpeen, Kakarlammen luonnonsuojelualueen välittömään läheisyyteen. Suunnitteilla on myös YTV:n kaatopaikan laajennus, saastuneiden maiden käsittely- ja varastointialue, jätteiden vastaanotto- ja käsittelyterminaali, jätepuristamo, jäteasema mm. ongelmajätteiden vastaanottoon, 3:n voimalaitoksen jätteiden kaatopaikkoja, rakennusjätteiden käsittelylaitos, kompostointikentän laajennus, teollisuusalue rekkaterminaaleineen ja suurine pakastusvarastoineen ja herra ties mitä. Lisäksi tätä painajaista maustetaan pelotteilla yhä uudestaan pulpahtavilla, meluavilla moottoriurheiluhankkeilla. Niitäkin parhaimmillaan oli tarjolla 12 eri lajia, joista carting-rata on jälleen ajankohtainen Lopuksi tämä kakku ehdotettiin vielä kuorutettavaksi ampumaradoilla ja rockkonserteilla. On ilmeistä, että suunnittelijoiden mielikuviutus on ehtymätön, tosin äärimmäisen yksipuolinen.

Surkukupaisina piirteinä mainittakoon vielä, että Kolmperän asutuksen viereinen ympäristöministeriön vahvistama virkistysalue, lääkintöhallituksen suosituksen mukainen suoja-alue on kaupungin kaatopaikkakäytössä. Ja, että asukkaat vielä toistaiseksi hakevat virkistystä lumpeita kukkivalta Suonsilmän alueelta, joka taas on YTV:n omistuksessa. Onkohan tässä nyt mennyt aluesuunnittelun puurot ja vellit sekaisin?

On sanomattakin selvää, että edellä luetellut toiminnot rasittavat asutusta ja luontoa lähellä ja kaukaa. Valitettavasti tätä kirjoa ei tuoda meille edes vaihtoehtoina vaan kunta runsaskätisesti tarjoaa meille kaikki nämä ”edut”. Tämä kädenpuristus ei todellakaan ole kultainen.

Kunnalle ja lupaviranomaisille osoittamissamme vaatimuksissa ilmenee selkeästi asukkaiden hätä suojautua kunnan kaavoittamia haittavaikutuksia vastaan. Kunta on purkamassa Kolmperän asutusalueen rakennuskaavaa. Pohjavetemme ovat vaarassa eikä kunta tuo aluelle kunnallistekniikkaa. Järven happitila on ollut kriittinen. **Kokonaistilanne ei todellakaan ole oikeudenmukainen! Olemme nielleet jo riittävästi yhteiskunnan edun (ja ilmeisesti myös hovin) nimissä alueelle tuotujen toimien seurauksia. Ympäristöämme on korjaamattomasti pilattu, alueemme arvostus on pahasti kärsinyt ja tonttiemme hinnat ovat laskeneet. Kaikella tällä on ratkaiseva vaikutus yksityisten ihmisten viihtyvyyteen ja elämänlaatuun, jopa terveyteen, josta psyykkinen ahdistuskaan ei ole vähäteltävissä.**

Sanotaan, että Suomi on vapaa maa. Siis jos et viihdy asuinympäristössäsi tai pelkää sen lopullista slummiutumista ja räiskiolle joutumista, muuta pois! Näin lyhytnäköisesti voidaan tietysti ajatella, mutta samalla välinpitämättömästi unohdetaan, että tonttien arvon alennuksen vuoksi me asukkaat olemme sidottuja loppu elämäksemme elinikäisellä ja kovalla työllä hankittuun kiinteistöön. Siis myytyä saat jos ilmaiseksi annat, mutta mistä ja millä rahalla sen jälkeen uusi koti? Hufvudstadsbladet uutisoi hyvää journalismia osoittaen Espoon toimet Bisan maiden suhteen. Onko meidän pikku tonttiemme kohtelu ennen pitkään sama? Sanalla sanoen: olomme on turvaton. Me asukkaat peräämme siis vain perusoikeuksiamme ja oikeuttamme olla rauhassa.

Sanotaan myös, että jokainen pesköötkin likapykkinsä itse. Espoon kunnan linja keskittää Espooseen omien jätteen lisäksi myös lähikuntien jätteet on ilmeisesti kunnalle hyvä bisnes. Tämä bisnes on kuitenkin tapahtunut paikallisten asukkaiden ja luonnon kustannuksella. Ympäristölle aiheutuneiden rasitteiden lopulliset vaikutukset ovat nähtävissä vasta vuosien kuluttua. Niistä lankeava lasku jää, kuten jo lähihistoriakin osoittaa, viimekädessä kunnan maksettavaksi, siis veronmaksajien, meidän asukkaiden kontolle - mikäli seuraukset ylipäänsä ovat enää korjattavissa. On surullista, että Turun väylän eteläpuolisella rakennus- ja maankäytön politiikallaan Espoon kaupungin isät ja äidit osoittavat ympäristöään ja asukkaitaan kohtaan samanlaista välittämistä ja huolenpitoa kuin omaa lastaan kauppaava sutenööri.

Kunnallisvaalit ovat ovella. Meidän on syytä tarkkaan harkita ketä äänestämme ja myös kontrolloida, että ehdokkaamme ovat äänemme arvoisia. Asukkaiden toivo on tiukentuneessa lainsäädännössä ja maamme EU-jäsenyydessä. Jäsenyytemme velvoittamia direktiivejä Espossakin tulee noudattaa.

Kunnan asenteen jo tiedämme, mutta meidän asukkaiden odotukset kohdistuvat näiden hankkeiden lupaviranomaisiin. Toivottavasti te palautatte meidän asukkaiden luottamuksen valvoviin viranomaisiin ettekä enää salli, että Espoon kaupungin mm. Ämmäsuon ja Kulmakorven kaatopaikkojen tapainen farssi toistuu. Pallo on nyt teillä. Päätöksillänne jätätte jälkeenne sen ympäristön, jonka tuleva polvemme perii.

Summa summarun, Ämmäsuon - Kulmakorven lähialueille suunnitelluille voimalaitosjätteen kaatopaikoille me asukkaat sanomme selkeästi: ”Kiitos ei!”

Arja Alho pj, Kolmperän Asukasyhdistys ry